

MARCEL KEMPER FELISENUM

De stippen in het werk op de achtergrond zijn aangebracht door leerlingen. Een bijschrift vermeldt: 'Hoe zeer ook de opdracht voor ieder gelijk was, zo verschillend, zo persoonlijk heeft elke stip karakter gekregen.'

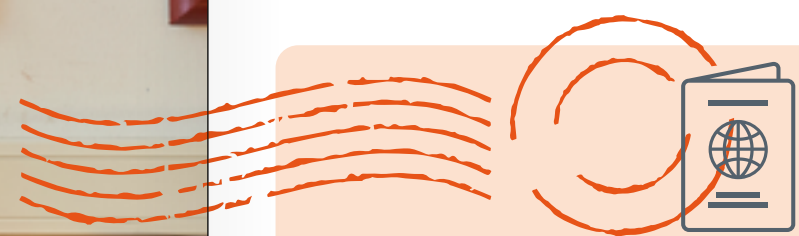
GYMNASIUM FELISENUM VELSEN

'DEZE SCHOOL IS EEN TWEEDE HUISKAMER VOOR LEERLINGEN'

In de burgerschapsvorming op het Felisenum in Velsen draait het om de manier waarop de leden van deze leergemeenschap met elkaar omgaan, vertellen rector Marcel Kemper en docent klassieke talen Luka van Schie. De mentorlessen spelen daarbij een belangrijke rol. Kemper: "Je kunt bij verschillende vakken verhalen vertellen en mooie voorbeelden laten zien van hoe mensen met elkaar omgaan, maar in essentie gaat het vooral om hoe je burgerschap zelf vorm geeft."

Kemper heeft de laatste tijd, onder meer doordat hij bezig was met het schoolplan, veel nagedacht over burgerschap en over het DNA van de school: waar staan we voor? "Onze

leerlingen hebben de mogelijkheden om straks in de maatschappij een rol van betekenis te spelen en moeten dus leren omgaan met ingewikkelde problemen, waarover debat en discussie is. Maar ook is het belangrijk dat ze leren hoe je met elkaar omgaat als er een conflict is, hoe je samenwerkt of hoe je omgaat met leerlingen die 'anders' zijn."

- 📍 Gymnasium Felisenum, Velsen
- 👤 630 leerlingen (april 2020)
- 📖 categoriaal gymnasium

motto:

**'Excellent leren' – burgerschap
dat doe je hier op school**

De school bestaat 75 jaar en oud-leerlingen komen hier nog graag. Bijvoorbeeld als vrijwilliger.

www.felisenum.nl

MENTORLESSEN LEIDEND

Kemper ziet in zijn school dat leerlingen prettig omgaan met medeleerlingen waarmee iets bijzonders aan de hand is, bijvoorbeeld een blinde leerling of leerlingen met autisme. Het is vanzelfsprekend dat zij door andere leerlingen worden opgevangen en ondersteund. Dit 'omzien naar elkaar' is heel belangrijk op deze school, vertelt docent Klassieke talen Luka van Schie, die ook oud-leerling van het Felisenum is: "Natuurlijk gaat het ook wel eens mis. Dan staan we daar in ons mentorprogramma bij stil. De mentorlessen zijn bij ons op school leidend voor de wijze waarop burgerschap vorm en inhoud krijgt. De

mentoren hebben deze lessen in samenspraak met de leercoördinatoren en de schoolleiding ontwikkeld.”

UNITED WORLD COLLEGES

Om ‘veilig te landen’ op de middelbare school en te groeien in burgerschap, oefenen de brugklassers in de mentorlessen de eerste zes weken sociale vaardigheden. Sinds 2017 staat ook het UWC-project (United World Colleges Nederland¹) op het programma, een wereldwijde onderwijsbeweging die mensen, landen en culturen samenbrengt voor een vreedzame en duurzame wereld.

Het UWC-project start in oktober in de brugklas en bestaat uit drie intensieve trainingdagen. Op de eerste dag zijn de leerlingen vooral bezig met zichzelf: wie ben ik, wat zijn mijn waarden? “Dan komen ze erachter dat iedereen op zijn eigen ‘berg’ zit”, zegt Van Schie. “En dat je soms even naar beneden of verder vooruit moet kijken om de ander te zien. Dan maken ze de stap naar de ander, de klas met leerlingen die allemaal van elkaar verschillen, en vervolgens naar de buitenwereld. Daarbij komen er verschillende maatschappelijke thema’s voorbij, zoals diversiteit, waarden en normen en de manier waarop we in de samenleving met elkaar omgaan. Het mooie is dat ik als mentor gedurende het schooljaar steeds kan teruggrijpen naar het UWC-project; zowel inhoudelijk als qua werkvormen, want er horen vele spelletjes en opdrachten bij. In de volgende leerjaren wordt er op themadagen en met beroepsoriëntaties op het project voortgeborduurd.”

1 www.nl.uwc.org/home

VERSCHILLEN

Het UWC-project brengt echt iets teweeg bij de brugklassers en geeft een boost aan burgerschap. Dat gebeurt bijvoorbeeld in het eilandenspel, waarbij de klas wordt verdeeld in drie groepen die allemaal een eigen ‘eiland’ – een deel van de ruimte – moeten versieren. Ze moeten daarvoor knutselmateriaal opvragen bij één van de trainers, ‘de burgemeester.’ “Wat de leerlingen niet weten, is dat op voorhand is bepaald dat eiland A wint en eiland C de laatste wordt”, vertelt Van Schie. “Dat wordt in de loop van het spel duidelijk. Groep A krijgt bijvoorbeeld veel makkelijkere knutselmateriaal. Groep C voelt zich steeds meer benadeeld en als eiland A wint, brandt het los. In het nagesprek blijkt altijd dat de leerlingen van eiland A zich er niet van bewust waren dat ze werden voorgetrokken. Ze hadden weinig meegekregen van wat er om hen heen gebeurde. Zij kregen immers genoeg versierspullen en konden lekker aan de slag. Je hoort tijdens het spel ook vaak, als iemand van eiland C iets roept naar eiland A: ‘Je moet gewoon beter je best doen.’”

Van Schie herinnert zich een nagesprek waarin een leerling met een Marokkaanse achtergrond vertelde dat hij op straat bijna wekelijks wordt aangesproken door de politie. Dat maakte veel los bij de andere leerlingen, die dat nooit meemaken. “Door het eilandenspel waren zij zich ervan bewust geworden dat je, zeker als je in een bevoorrechte positie bevindt, lang niet altijd weet welke verschillen er zijn. Samen dit spel spelen creëert een heel mooie band. Dat komt dan weer terug in het DNA van de school.”

LEERGEMEENSCHAP

Er zijn in de school verschillende structuren waarin leerlingen elkaar helpen. Zo geven ouderejaars leerlingen – tutoren – bijles aan

jonge leerlingen, en is er het zogenoemde ‘loodsensysteem’, waarbij vijfdejaars leerlingen eerstejaars helpen om hun plek binnen de school te vinden. “De vele verticale dwarsverbanden en de kleinschaligheid van onze school, creëren saamhorigheid”, zegt Kemper. “Ik denk dat je dat ook op grotere scholen kunt bewerkstelligen met compartimenten, maar doordat onze school klein is, zien we meer van elkaar. Leerlingen corrigeren elkaar ook. Onze school is echt een (leer)gemeenschap, het is een tweede huiskamer voor leerlingen. Er zijn bepaalde kernwaarden die ongemerkt bij iedereen tussen de oren zitten, maar die hangen niet als de tien geboden aan de muur. Als de school die waarden of regels formeel aan leerlingen en docenten oplegt, is het minder waardevol dan wanneer er sprake is van een gedragen manier van omgaan met elkaar. Het laatste is naar mijn idee essentieel voor burgerschap.”

‘De verfstippen in de kunstwerken zijn aangebracht door leerlingen.’

✓ TIP VOOR COLLEGA'S

Marcel Kemper: “Bij vrijwel alle vakken kun je aandacht besteden aan burgerschap: bij Latijn en Grieks, maar ook bij literatuurgeschiedenis. Zeker in de bovenbouw. Je opent dan een schat aan verhalen uit de klassieke oudheid en kunt daar talloze maatschappelijke thema’s op loslaten. Daar komen zeer waardevolle discussies uit voort.”

✉ m.kemper@felisenum.nl

‘ER IS HIER EEN
STERKE VERTICALE
VERBINDING
TUSSEN LEERJAREN’